

Rolnummers 4999 en 5000
Arrest nr. 137/2011 van 27 juli 2011

A R R E S T

In zake : de beroepen tot vernietiging van de artikelen 204, 213, 217, 218 en 219 van de wet van 21 december 2009 tot hervorming van het hof van assisen, ingesteld door de vzw « Ligue des Droits de l'Homme » en door M.G.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit rechter J.-P. Snappe, waarnemend voorzitter, voorzitter M. Bossuyt, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van rechter J.-P. Snappe,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. Onderwerp van de beroepen en rechtspleging

Bij verzoekschriften die aan het Hof zijn toegezonden bij op 9 juli 2010 ter post aangetekende brieven en ter griffie zijn ingekomen op 12 juli 2010, zijn beroepen tot vernietiging ingesteld van de artikelen 204, 213, 217, 218 en 219 van de wet van 21 december 2009 tot hervorming van het hof van assisen (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 11 januari 2010) door de vzw « Ligue des Droits de l'Homme », met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Kogelstraat 22, en door M.G.

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 4999 en 5000 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

De Ministerraad heeft een memorie ingediend, de verzoekende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend in hun zaak en de Ministerraad heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 7 juni 2011 :

- zijn verschenen :

. Mr. A. Chomé en Mr. C. Yurt, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partij in de zaak nr. 4999;

. Mr. C. Yurt, advocaat bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partij in de zaak nr. 5000;

. Mr. F. Tulkens en Mr. S. Seys, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Moerman en L. Lavrysen verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

Bij beschikking van 21 juni 2011 heeft rechter J.-P. Snappe, waarnemend voorzitter ter vervanging van voorzitter R. Henneuse, wettig verhinderd, de zaken voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft het Hof de debatten heropend en de dag van de terechtzitting bepaald op 6 juli 2011.

Op de openbare terechtzitting van 6 juli 2011 :

- zijn verschenen :

. Mr. O. Yurt, *loco* Mr. A. Chomé en Mr. C. Yurt, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partij in de zaak nr. 4999;

. Mr. O. Yurt *loco* Mr. C. Yurt, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partij in de zaak nr. 5000;

. Mr. F. Tulkens, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Moerman en L. Lavrysen verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.1. Volgens artikel 3 van haar statuten heeft de verzoekende vereniging in de zaak nr. 4999 tot doel onrecht en elke willekeurige inbreuk op de rechten van een individu of een gemeenschap te bestrijden. Zij verdedigt de beginselen van gelijkheid, vrijheid en humanisme waarop de democratische samenlevingen zijn gegrondvest en die zijn afgekondigd, onder meer, door de Belgische Grondwet en verschillende internationale overeenkomsten. Zij steunt elk initiatief dat strekt tot de totstandkoming en de bevordering van de rechten en vrijheden en streeft die doelstellingen na los van elke partij- of confessionele binding.

Zij doet gelden dat het Hof herhaaldelijk heeft erkend dat zij belang erbij had om in rechte te treden, en beweert dat, te dezen, de bestreden wet op discriminerende wijze bepaalde burgers het recht ontnemt om het ambt van gezworene te vervullen, het recht op eerbiediging van hun privéleven schendt en afbreuk doet aan hun recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid.

Ten gronde

A.2.1. Een eerste middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat de bestreden wet een verschil in behandeling zou creëren tussen, enerzijds, de personen die strafrechtelijk zijn veroordeeld tot een werkstraf van meer dan zestig uur en aan wie krachtens de bestreden wet het recht wordt ontnomen om het ambt van gezworene te vervullen en, anderzijds, de personen die een gewone opschorting of probatieopschorting van de uitspraak van hun veroordeling genieten en die kunnen blijven zitting nemen in jury's.

A.2.2. De verzoekende partijen wijzen erop dat het heel goed mogelijk is dat feiten van eenzelfde ernst hetzij tot een opschorting van de uitspraak van de veroordeling, hetzij tot een werkstraf leiden. Zo kan aan een persoon die feiten heeft gepleegd die van die aard lijken te zijn dat zij bestraft moeten worden met een hoofdstraf van vijf jaar correctionele gevangenisstraf, het voordeel van opschorting van de uitspraak van de veroordeling worden toegekend, of een werkstraf worden opgelegd.

Gelet op de intentie van de wetgever die uit de parlementaire voorbereiding kan worden opgemaakt, zien de verzoekende partijen niet wat het verschil in behandeling tussen die twee categorieën van personen, die nochtans vergelijkbaar zijn, kan verantwoorden. De verzoekende partijen wijzen erop dat, vóór de aanneming van de bestreden wet, beide categorieën van rechtsonderhorigen de toepassing genoten van de artikelen 594, eerste lid, 4°, en 595, eerste lid, 1°, van het Wetboek van strafvordering.

Volgens hen strekken zowel een opschorting van de uitspraak van de veroordeling als een werkstraf ertoe het risico te vermijden van declassering van individuen die zich schuldig hebben gemaakt aan misdrijven, en hun resocialisatie en herinschakeling in het beroepsleven te bevorderen.

A.2.3. Het in de parlementaire voorbereiding vermelde criterium van zwaarte van de straf zou het verschil in behandeling niet kunnen verantwoorden. Volgens artikel 37ter, § 2, van het Strafwetboek, is een correctionele werkstraf immers een werkstraf van meer dan vijfenveertig uur, met een maximum van driehonderd uur. Het criterium van zwaarte zou dus niet worden weerspiegeld in de strafmaat die de wetgever te dezen uiteindelijk heeft gekozen, zijnde de grens van zestig uur, die zich onderaan de rangorde van de correctionele werkstraffen bevindt.

A.2.4. Volgens de verzoekende partijen had men hetzelfde doel kunnen bereiken dankzij meer bepaald een bestaand mechanisme, namelijk de bevoegdheid van de procureur-generaal tot wraking, krachtens artikel 247 van het Gerechtelijk Wetboek.

A.3.1. In zijn memorie voert de Ministerraad aan dat de twee in het geding zijn categorieën van personen niet vergelijkbaar zijn. Hij wijst erop dat de rechter, door een beslissing tot een gewone of probatieopschorting van de uitspraak van de veroordeling, zijn beslissing voorziet van een modaliteit die betrekking heeft op de uitspraak van de straf zelf. De uitspraak wordt immers opgeschort voor een bepaalde duur, van één jaar tot maximum vijf jaar en, behoudens herroeping binnen de proeftijd, wordt een einde gemaakt aan de vervolging. Bij een opschorting van de uitspraak wordt bijgevolg niet de uitvoering van een straf opgeschort. Omgekeerd spreekt de rechter, door een beslissing waarbij hij tot een werkstraf veroordeelt, een straf uit die hetzij een politiestraf, hetzij een correctionele straf is. De twee maatregelen zouden bijgevolg van verschillende aard zijn, wat impliceert dat zij in het kader van de bestreden wet niet kunnen worden vergeleken.

Het komt de rechter toe om, voor feiten van eenzelfde aard en eenzelfde ernst, die beantwoorden aan de voorwaarden die aanleiding geven hetzij tot een opschorting van de uitspraak van de veroordeling, hetzij tot een werkstraf, te kiezen voor de ene of de andere maatregel. Indien hij opteert voor een opschorting van de uitspraak van de veroordeling, kiest hij een instrument dat ertoe strekt de nadelen die inherent zijn aan de uitspraak van een veroordeling zoveel mogelijk in te perken. Indien hij daarentegen voor een werkstraf kiest, opteert hij voor een instrument dat minder stigmatiserend is dan een gevangenisstraf, maar dat stigmatiserender blijft dan een opschorting van de uitspraak van de veroordeling.

De omstandigheid dat, vóór de inwerkingtreding van de bestreden wet, de beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling en de veroordelingen tot werkstraffen twee gegevens waren die niet voorkwamen in de aan particulieren uitgereikte uittreksels uit het strafregister, zou niet kunnen aantonen dat de in het middel beoogde situaties vergelijkbaar zijn.

A.3.2. Indien het Hof niettemin zou oordelen dat zij wel vergelijkbaar zijn, voert de Ministerraad in ondergeschikte orde aan dat het verschil in behandeling zou berusten op een criterium dat objectief, redelijk en evenredig is met het door de wetgever nagestreefde doel.

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever een evenwicht heeft willen waarborgen tussen de verschillende in het geding zijnde rechten en waarden, en heeft geoordeeld dat de veroordeling van een persoon tot een zware straf verantwoordt dat die persoon wordt weggelaten uit de lijst van mogelijke gezworenen. De objectiviteit van het criterium wordt door de verzoekende partijen niet ter discussie gesteld wat het redelijke karakter ervan betreft. Het criterium zou voldoende blijken uit het verschil in aard dat bestaat tussen een gewone of probatieopschorting van de uitspraak van een veroordeling en de uitspraak van een werkstraf. De wetgever vermocht redelijkerwijs te oordelen dat tegelijk een nieuwe algemene regel van uitsluiting moest worden ingevoerd en voor het overige de bevoegdheid tot wraking die zowel aan de verdediging als aan het parket is toegekend, moest worden behouden. Bovendien zou uit de parlementaire voorbereiding voldoende blijken dat de keuze van de wetgever voortvloeit uit een nauwgezet en beargumenteerd onderzoek in het licht van het doel van evenwicht dat met de bestreden wet wordt nagestreefd.

Ten slotte vermocht de wetgever redelijkerwijs te oordelen dat een straf van meer dan zestig werkuren overeenstemde met een zware straf. De aldus gekozen strafmaat houdt rekening met de zwaarste werkstraffen en schuift die welke worden uitgesproken als politiestraf terzijde, alsook een deel van de werkstraffen die als correctionele straffen worden uitgesproken.

A.4. De verzoekende partijen leiden een tweede middel af uit de schending van artikel 22 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Zo zou de openbaarmaking die het gevolg is van artikel 204 van de bestreden wet, kunnen interfereren in de professionele relaties van de rechtsonderhorigen, die tot hun privéleven behoren. Er worden verschillende arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geciteerd waarin dat Hof oordeelde dat de eerbiediging van het privéleven voor het individu het recht inhoudt om relaties met zijn naasten aan te knopen en te ontwikkelen.

Volgens de verzoekende partijen zouden de personen die sinds de inwerkingtreding van de bestreden wet tot een werkstraf zijn veroordeeld en aan wie een potentiële werkgever, met het oog op hun aanwerving, een uittreksel uit het strafregister zou vragen, afgegeven krachtens artikel 595 van het Wetboek van strafvordering, geen andere keuze hebben dan die werkgever een uittreksel voor te leggen met vermelding van de veroordelingen tot een werkstraf, en zulks met schending van artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, zoals het door het Europees Hof wordt geïnterpreteerd.

Dat zou in tegenspraak zijn met de *ratio legis* die ten grondslag ligt aan de invoering, in artikel 594, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering, van een 4°, bij de aanneming van de wet van 17 april 2002 tot invoering van de werkstraf als autonome straf in correctionele zaken en in politiezaken. Door dat 4° op te heffen zou de wetgever, door een domino-effect, de belemmering hebben opgeheven die was ingevoerd bij artikel 595, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering, en zou hij aldus, in de aan particulieren uitgereikte uittreksels uit het strafregister, alle veroordelingen tot werkstraffen uitgesproken sinds 21 januari 2010, zichtbaar hebben gemaakt, los van de kwestie van de samenstelling van de assisenjury's. Die inmenging in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privéleven zou geen maatregel zijn die nodig is in een democratische samenleving en zou het hoogst schadelijke resultaat zijn van een onoplettendheid vanwege de wetgever.

A.5. In zijn memorie voert de Ministerraad aan dat uit de parlementaire voorbereiding van de bestreden wet zou blijken dat de wetgever nooit de intentie heeft gehad de veroordelingen tot werkstraffen zichtbaar te maken op de aan particulieren uitgereikte uittreksels uit het strafregister. De bij artikel 204 van de bestreden wet ingevoerde wijziging van artikel 594 van het Wetboek van strafvordering zou enkel tot doel hebben de nieuwe voorwaarde van uitsluiting van het ambt van gezworene, die werd ingevoerd bij het nieuwe artikel 217, 5°, van het Gerechtelijk Wetboek, effectief in werking te stellen. Men zou bijgevolg een zinvolle en niet-letterlijke lezing moeten doen van artikel 595, eerste lid, 1°, van het Wetboek van strafvordering.

A.6. De verzoekende partijen leiden een derde middel af uit de schending van artikel 23, § 2, 1°, van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Internationaal Verdrag inzake Economische, sociale en culturele rechten, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

In een eerste onderdeel van het middel wordt aangevoerd dat, door de weerslag van de opheffing van het 4° van het eerste lid van artikel 594 van het Wetboek van strafvordering, op het 1° van het eerste lid van artikel 595 van hetzelfde Wetboek, artikel 204 van de bestreden wet het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid zou schenden, en dat op twee niveaus: enerzijds, op het niveau van de kennis, door de administratieve overheden, van de beslissingen die tot een werkstraf veroordelen en, anderzijds, op het niveau van de vermelding van die beslissingen op de uittreksels uit het strafregister die op grond van artikel 595 van het Wetboek van strafvordering aan particulieren worden uitgereikt.

In een tweede onderdeel van het middel wordt aangevoerd dat, doordat het de vermelding van de beslissingen die tot een werkstraf veroordelen zichtbaar maakt, artikel 204 van de bestreden wet een aanzienlijke achteruitgang inhoudt ten opzichte van de bekrachtiging van het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid, met schending van de *standstill*-verplichting die is vastgelegd bij artikel 23 van de Grondwet.

A.7. De Ministerraad weerlegt dat middel omdat het op een verkeerde feitelijke en juridische grondslag zou berusten. In geen geval worden immers, zelfs na de bekritiseerde wetswijziging, de gegevens betreffende veroordelingen tot werkstraffen aan particulieren medegedeeld. Kritiek leveren op het feit dat die gegevens daarentegen wel toegankelijk zijn voor de administratieve overheden, zou erop neerkomen dat men kritiek heeft op het beginsel zelf van de wet, en in het bijzonder op de nieuwe uitsluiting die bij die wet is ingevoerd. Naar aanleiding van het eerste middel zou echter zijn vastgesteld dat die uitsluiting niet ongrondwettig is.

A.8.1. In hun memorie van antwoord geven de verzoekende partijen aan dat zij vasthouden aan de vernietigingsmiddelen die zij in hun verzoekschriften hebben uiteengezet. Zij geven immers aan dat, niettegenstaande het standpunt van de Ministerraad in zijn memorie, de wet, zoals zij is aangenomen, duidelijk is wat de wettelijke en wetgevingstechnische gevolgen ervan betreft, en de in het geding zijnde vermeldingen zichtbaar maakt. Aangezien de wet duidelijk is wat de gevolgen ervan betreft, is het niet mogelijk ze te interpreteren.

A.8.2. De verzoekende partijen voegen eraan toe dat zij, in de veronderstelling dat te dezen een verwerpingsarrest met verzoenende interpretatie mogelijk is, vragen hebben bij de bindende kracht van zulk een verwerpingsarrest voor de administraties. Het zou immers enkel via ministeriële omzendbrieven zijn dat de gemeentelijke administraties de bestreden wet *contra legem* zouden kunnen toepassen, waardoor de particulieren geen voldoende waarborgen van duidelijkheid, voorzienbaarheid en toegankelijkheid worden geboden. Het beginsel van rechtszekerheid zou bijgevolg een vernietiging van de bestreden bepalingen vereisen.

Indien het Hof toch een verwerpingsarrest onder voorbehoud van interpretatie zou wijzen en een gemeentelijke administratie zich niet daaraan zou conformeren, zouden de particulieren, geval per geval, een beroep moeten instellen bij de hoven en rechtbanken opdat deze gebonden zouden zijn door de interpretatie van het Hof, en deze of gene gemeente zouden gelasten zulk een omstreden vermelding weg te laten. Een dergelijke hypothese zou moeilijk kunnen worden verzoend met de wil van de wetgever en met het standpunt van de Ministerraad in zijn memorie.

A.9.1. In zijn memorie van wederantwoord herhaalt de Ministerraad dat de bestreden wet niet tot doel, noch tot gevolg heeft de veroordelingen tot werkstraffen zichtbaar te maken op de aan particulieren uitgereikte uittreksels uit het strafregister. Hij herinnert eraan dat de bestreden wet onder meer ertoe strekt de voorwaarden om als gezworene zitting te mogen nemen, te herzien door de toevoeging van een wettelijke voorwaarde van uitsluiting. Het doel dat door de wetgever met de wijziging van artikel 594 van het Wetboek van strafvordering wordt nagestreefd en is uitgedrukt in de parlementaire voorbereiding zou aantonen dat de bestreden wet geen ander doel had dan ervoor te zorgen dat de veroordelingen tot een werkstraf aan de administratieve overheden zouden worden medegedeeld teneinde de nieuwe voorwaarde van uitsluiting van het ambt van gezworene effectief in werking te kunnen stellen.

A.9.2. De Ministerraad onderstreept dat de andere bepalingen van het Wetboek van strafvordering die de toegang tot de gegevens van het strafregister regelen, niet bij de bestreden wet zijn gewijzigd. Zo zijn artikel 593 van het genoemde Wetboek, dat de toegang regelt van de overheden die belast zijn met de uitvoering van de gerechtelijke opdrachten in strafzaken tot de gegevens van het centraal strafregister, de artikelen 595 en 596, die de regeling bevatten voor de toegang van particulieren tot die gegevens, en artikel 597 van hetzelfde Wetboek, dat betrekking heeft op de toegang van buitenlandse overheden tot dezelfde gegevens, niet bij de bestreden wet gewijzigd.

Artikel 595, eerste lid, 1°, van het Wetboek van strafvordering bepaalt dat particulieren bij hun gemeente een uittreksel uit het strafregister kunnen verkrijgen dat een overzicht bevat van de daarin opgenomen persoonsgegevens die op hen betrekking hebben, met uitzondering van de in artikel 594, 1° tot 4° bedoelde veroordelingen, beslissingen en maatregelen. Het behoud van die uitzondering zou bevestigen dat de wetgever dus niet heeft gewild dat de werkstraffen voortaan zouden worden vermeld bij de gegevens van het strafregister vermeld op de aan particulieren uitgereikte uittreksels uit het strafregister. Daaruit volgt dat de opheffing van het 4° van artikel 594 van het Wetboek van strafvordering bij artikel 204 van de bestreden wet, niet zou kunnen worden geïnterpreteerd in die zin dat zij tot gevolg heeft dat de veroordelingen tot werkstraffen die vanaf de inwerkingtreding van de bestreden wet zijn uitgesproken, zichtbaar worden gemaakt, aangezien zulk een interpretatie niet kan worden verzoend met de bedoelingen van de wetgever die hij naar aanleiding van de parlementaire voorbereiding te kennen gaf, noch met de tekst van de bestreden wet.

A.9.3. De Ministerraad wijst nog erop dat de handelwijze van de gemeenten uitsluitend werd geregeld door een ministeriële omzendbrief nr. 095 betreffende de uittreksels uit het strafregister, van 2 februari 2007. Die omzendbrief bepaalde uitdrukkelijk dat de veroordelingen tot een werkstraf op geen enkel van de bestaande types van uittreksels uit het strafregister mochten voorkomen. Die omzendbrief werd weliswaar nietig verklaard bij het arrest nr. 189.761 van de Raad van State van 26 januari 2009, maar om redenen die niets te maken hadden met de kwestie van het al dan niet vermelden van de veroordelingen tot werkstraffen op de aan particulieren uitgereikte uittreksels uit het strafregister.

A.9.4. Ten slotte geeft de Ministerraad aan dat, in tegenstelling tot hetgeen de verzoekende partijen beweren, de bestreden wet niet zo duidelijk is als zij beweren. De verzoekende partijen zouden ten onrechte voorrang geven aan een letterlijke en in de feiten onjuiste lezing van de wet, terwijl de Ministerraad heeft aangetoond dat deze niet de draagwijdte heeft die men eraan toekent, noch ten opzichte van de parlementaire voorbereiding, noch ten opzichte van de ongewijzigd gebleven tekst van artikel 595, eerste lid, 1°, van het Wetboek van strafvordering.

- B -

Ten aanzien van de omvang van het beroep

B.1. De verzoekende partijen vorderen de vernietiging van de artikelen 204, 213, 217, 218 en 219 van de wet van 21 december 2009 tot hervorming van het hof van assisen.

B.2. Uit de uiteenzetting van de middelen blijkt dat in artikel 213 van de bestreden wet, alleen het 5° van artikel 217 van het Wetboek van strafvordering, dat bij het genoemde artikel 213 wordt vervangen, wordt beoogd.

Op dezelfde wijze wordt, in artikel 217 van de bestreden wet, alleen het 11° van artikel 223, eerste lid, van hetzelfde Wetboek beoogd, dat bij het genoemde artikel 217 wordt vervangen.

Ook wordt alleen punt 13° van artikel 224 van hetzelfde Wetboek beoogd, zoals het wordt vervangen bij artikel 218 van de bestreden wet.

B.3. Het Hof beperkt zijn onderzoek tot die bepalingen.

Ten gronde

Wat het eerste middel betreft

B.4. Het eerste middel is meer bepaald gericht tegen de artikelen 213, 217, 218 en 219 van de wet van 21 december 2009 doordat zij tot gevolg zouden hebben dat de personen die zijn veroordeeld tot een werkstraf van meer dan 60 uur het recht zou worden ontnomen, met

schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, om het ambt van gezworene uit te oefenen, terwijl dat niet het geval is voor de personen die een opschorting van de uitspraak van de veroordeling genieten.

B.5. De uitsluiting, van de personen die tot een werkstraf van meer dan zestig uur zijn veroordeeld, van de lijst van gezworenen, werd als volgt verantwoord in de parlementaire voorbereiding van de wet :

« Er wordt een nieuwe voorwaarde in het leven geroepen : men mag geen veroordeling hebben opgelopen tot een gevangenisstraf van meer dan 4 maanden of tot een werkstraf van meer dan 60 uur.

Deze wordt enerzijds overgenomen uit het Kieswetboek en anderzijds wordt in een criterium voorzien in verband met de werkstraf. De Commissie heeft hierbij rekening gehouden met het arrest van het Arbitragehof nr. 187/2005 van 14 december 2005. Zie hiervoor eveneens Titel II 'Samenstelling van de jury', van het algemeen deel van de memorie » (*Parl. St.*, Senaat, 2007-2008, nr. 4-924/1, p. 26).

In een algemeen amendement op het gehele oorspronkelijke voorstel werd het volgende toegevoegd aan de verantwoording van de maatregel :

« Zoals de commissie tot Hervorming van het hof van assisen heeft aangegeven in haar eindverslag, is het aangewezen dat de voorwaarden om gezworene te kunnen zijn worden onderscheiden van de wettelijke bepalingen van ontneming van het kiesrecht of van politieke rechten in het algemeen. De uitsluiting van deze personen op grond van de voormelde voorwaarde is noodzakelijk om een evenwicht te vinden tussen het recht om de functie van jurylid uit te oefenen enerzijds en het fundamenteel recht van een eerlijk proces, alsook een goede rechtsbedeling en de noodzaak om de geloofwaardigheid van justitie te bewaren anderzijds. Bijgevolg dienen personen veroordeeld tot een ernstige straf uitgesloten te worden van de functie van jurylid » (*Parl. St.*, Senaat, 2008-2009, nr. 4-924/3, p. 53).

B.6. De werkstraf wordt bepaald bij de artikelen 37ter tot 37quinquies van het Strafwetboek.

Het voormelde artikel 37ter bepaalt :

« § 1. Indien een feit van die aard is om door een politiestraf of een correctionele straf gestraft te worden, kan de rechter als hoofdstraf een werkstraf opleggen. Binnen de perken van de op het misdrijf gestelde straffen, alsook van de wet op grond waarvan de zaak voor hem werd gebracht, voorziet de rechter in een gevangenisstraf of in een geldboete die van toepassing kan worden ingeval de werkstraf niet wordt uitgevoerd.

[...]

§ 2. De duur van een werkstraf bedraagt minstens twintig uren en ten hoogste driehonderd uren. Een werkstraf van vijfenveertig uren of minder is een politiestraf. Een werkstraf van meer dan vijfenveertig uren is een correctionele straf.

[...] ».

B.7. De werkstraf werd in het Strafwetboek ingevoegd bij de wet van 17 april 2002 tot invoering van de werkstraf als autonome straf in correctionele zaken en in politiezaken.

De parlementaire voorbereiding van die wet geeft aan dat de werkstraf door de wetgever in een logica van bestraffing is opgevat als « een constructief en kostenbesparend alternatief voor de korte gevangenisstraffen omdat die niet noodzakelijk de beste oplossing zijn om de delinquentie te bestrijden » (*Parl. St.*, Kamer, 1999-2000, DOC 50-0549/001, p. 4), waarbij de nagestreefde doelstelling erin bestaat « anders [te] gaan straffen » (*ibid.*, p. 5).

B.8. De opschorting van de uitspraak van een veroordeling met toepassing van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie vormt een maatregel van individualisering van straffen die de rechter de mogelijkheid verschaft de dader van een misdrijf op proef te stellen gedurende een bepaalde periode, na afloop waarvan, indien zijn gedrag bevredigend is, geen veroordeling wordt uitgesproken, noch een gevangenisstraf wordt opgelegd (*Hand.*, Senaat, 1963-1964, nr. 5, vergadering van 26 november 1963, p. 80). Die maatregel, net zoals die van de mogelijkheid om rekening te houden met verzachtende omstandigheden of die van uitstel van de tenuitvoerlegging van een straf, werd genomen om de onterende gevolgen die aan een strafrechtelijke veroordeling kleven, weg te werken of af te zwakken.

B.9. In tegenstelling tot hetgeen de Ministerraad aanvoert, zijn de twee categorieën van personen die in het middel worden beoogd vergelijkbaar omdat het in beide gevallen gaat om rechtsonderhorigen die het voorwerp hebben uitgemaakt van een beslissing van een strafrechter, met betrekking tot een bewezen verklaard misdrijf.

B.10. Rekening houdend met het doel dat hij wilde nastreven en dat in B.5 is beschreven, kon de wetgever rechtmatig oordelen dat de personen die zijn veroordeeld tot een straf van

enige zwaarte, moeten worden uitgesloten van de mogelijkheid om op de lijst van gezworenen te worden ingeschreven. Het is niet kennelijk onredelijk te oordelen dat een werkstraf van meer dan 60 uur, die door het Strafwetboek als correctionele straf wordt beschouwd, een pertinent criterium vormt in het licht van het aldus beschreven doel.

B.11. Voor het overige worden de rechten van de categorie van betrokken personen niet op onevenredige wijze geschonden, aangezien de personen aan wie een werkstraf kan worden opgelegd voor het misdrijf dat zij hebben gepleegd, eveneens een opschorting van de uitspraak van hun veroordeling kunnen genieten. In zulk een geval bestaat het aangeklaagde verschil in behandeling niet.

Artikel 3 van de voormelde wet van 29 juni 1964 waarbij de toepassingsvoorwaarden van een dergelijke maatregel zijn vastgelegd, preciseert immers dat die maatregel, met instemming van de verdachte, door de vonnisgerechten met uitzondering van de hoven van assisen kan worden gelast ten voordele van de beklaagde die nog niet is veroordeeld tot een criminele straf of een hoofdgevangenisstraf van meer dan zes maanden, indien het feit niet van die aard schijnt te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf en de tenlastelegging bewezen is verklaard.

B.12. Het eerste middel is niet gegrond.

Wat het tweede middel betreft

B.13. Het tweede middel is afgeleid uit de schending, door artikel 204 van de bestreden wet, van artikel 22 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, « al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet », doordat het bestreden artikel 204 van de wet van 21 december 2009, door artikel 594, eerste lid, 4°, van het Wetboek van strafvordering op te heffen, tot gevolg heeft dat de veroordelingen tot de werkstraffen worden vermeld op de uittreksels uit het strafregister die krachtens artikel 595 van het Wetboek van strafvordering aan particulieren worden uitgereikt.

B.14.1. Artikel 594 van het Wetboek van strafvordering bepaalde, vóór de wijziging ervan bij de bestreden bepaling :

« De Koning kan bij in Ministerraad overlegd besluit en na advies van de Commissie ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer aan bepaalde administratieve overheden toegang verlenen tot in het Strafregerregister opgenomen gegevens, zulks uitsluitend in het kader van door of krachtens de wet bepaalde doeleinden, en met uitzondering van :

1° de veroordelingen en beslissingen bedoeld in artikel 593, 1° tot 4°;

2° arresten van herstel in eer en rechten en veroordelingen waarop dat herstel in eer en rechten betrekking heeft;

3° beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling en tot probatie-opshorting;

4° de beslissingen die veroordelen tot een werkstraf overeenkomstig artikel 37ter van het Strafwetboek.

[...] ».

B.14.2. Die bepaling werd als volgt verantwoord :

« Artikel 594 regelt de toegang van de openbare besturen tot de in het Strafregerregister opgenomen gegevens.

Dit artikel bevestigt de rol van het Strafregerregister als gegevensbank ten behoeve van bepaalde openbare besturen die bepalingen moeten toepassen waarvoor de kennis van het gerechtelijk verleden van de personen op wie de administratieve maatregelen betrekking hebben, vereist is.

Artikel 594, eerste lid, geeft een opsomming van de veroordelingen, maatregelen en beslissingen die niet toegankelijk zijn voor de administratieve overheden. Het gaat hierbij om dezelfde uitzonderingen als die bepaald voor de instanties bedoeld in artikel 593, om arresten van rehabilitatie, om veroordelingen waarop die rehabilitatie betrekking heeft en om opschortingen van de uitspraak » (*Parl. St.*, Kamer, 1996-1997, nr. 988/1, p. 10).

B.14.3. Het bestreden artikel 204 van de wet van 21 december 2009 heeft punt 4° van het voormelde artikel 594, eerste lid, om de volgende reden opgeheven :

« De regering stelt voor in artikel 594, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering, het 4° te schrappen.

Een aanpassing van artikel 594 is immers noodzakelijk aangezien de burgemeester het centraal strafregerregister raadpleegt om uit de lijst van gezworenen de personen te schrappen die

een veroordeling hebben opgelopen tot een werkstraf van meer dan 60 uur. De veroordeling tot een werkstraf moet dan ook worden opgenomen op de uittreksels die aan de administratieve overheden ter beschikking worden gesteld » (*Parl. St.*, Senaat, 2008-2009, nr. 4-924/4, p. 221).

B.15.1. Artikel 595 van het Wetboek van strafvordering, zoals het opnieuw werd opgenomen bij artikel 9 van de wet van 8 augustus 1997 betreffende het Centraal Strafreger, bepaalde :

« Een ieder die zijn identiteit bewijst, kan een uittreksel uit het Strafreger verkrijgen, dat een overzicht bevat van de daarin opgenomen persoonsgegevens die op hem betrekking hebben, met uitzondering van :

1° de in artikel 594, 1° tot 3° bedoelde veroordelingen, beslissingen en maatregelen;

2° maatregelen getroffen ten aanzien van abnormalen op grond van de wet van 1 juli 1964;

3° de ontzettingen en maatregelen bedoeld in artikel 63 van de wet van 8 april 1965 op de jeugdbescherming.

Veroordelingen tot gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden, tot geldboete van ten hoogste 500 frank en tot geldboete, ongeacht het bedrag ervan, die is opgelegd krachtens het koninklijk besluit van 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer, worden niet meer op dit uittreksel vermeld na een termijn van drie jaar te rekenen van de dag van de definitieve rechterlijke beslissing waarbij zij zijn uitgesproken, behalve als ze in het vonnis, voorzien in een ontzetting of een vervallenverklaring waarvan de gevolgen de duur van 3 jaar overstijgen.

Dit uittreksel wordt uitgereikt door het gemeentebestuur van de woon- of verblijfplaats van betrokkene onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning. Indien de betrokkene in België geen woon- of verblijfplaats heeft, wordt het uittreksel uitgereikt door de dienst van het Strafreger van het Ministerie van Justitie.

Een ieder die zijn identiteit bewijst, geniet het recht op mededeling van de rechtstreeks op hem betrekking hebbende gegevens uit het Strafreger, conform artikel 10 van de wet van de 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens ».

B.15.2. Die bepaling werd als volgt verantwoord :

« Artikel 595, dat moet worden beschouwd in het licht van de afschaffing van de gemeentelijke strafregisters, regelt de afgifte van uittreksels uit het Centraal Strafreger door de gemeentebesturen. Die uittreksels zullen meer ‘ gefilterd ’ zijn dan thans het geval is aangezien correctionele veroordelingen die zes maand gevangenisstraf of 500 F. geldboete niet te boven gaan, niet meer worden vermeld, zelfs niet wanneer het gaat om

vervallenverklaringen of ontzettingen. Dezelfde beperking als deze aangebracht aan artikel 594, betreffende de veroordelingen die in het vonnis voorzien in een ontzetting of een vervallenverklaring van meer dan 3 jaar is hier hernomen.

Overigens worden de veroordelingen, beschikkingen en maatregelen bedoeld in artikel 594, eerste lid, maatregelen getroffen ten aanzien van abnormalen op grond van de wet van 1 juli 1964 alsook de ontzettingen en maatregelen bedoeld in artikel 63 van de wet van 8 april 1965 op de jeugdbescherming, niet vermeld op uittreksels uitgereikt aan particulieren. Dergelijke uittreksels mogen alleen worden afgegeven aan de persoon op wie de gegevens betrekking hebben, en in geen geval aan derden » (*Parl. St.*, Kamer, 1996-1997, nr. 988/1, pp. 10-11).

B.16.1. Artikel 9 van de wet van 17 april 2002 tot invoering van de werkstraf als autonome straf in correctionele zaken en in politiezaken heeft artikel 594, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering aangevuld met een vierde punt, volgens hetwelk de beslissingen die veroordelen tot een werkstraf overeenkomstig artikel 37ter van het Strafwetboek, worden uitgezonderd van de gegevens van het strafregister waartoe de openbare overheden toegang hebben.

B.16.2. Artikel 10 van dezelfde wet van 17 april 2002 heeft, in artikel 595, eerste lid, 1°, van het Wetboek van strafvordering, de woorden « de in artikel 594, 1° tot 3° bedoelde veroordelingen, beslissingen en maatregelen » vervangen door « de in artikel 594, 1° tot 4° bedoelde veroordelingen, beslissingen en maatregelen ».

B.16.3. Die bepaling werd als volgt verantwoord :

« De werkstraf mag niet worden vermeld in de inlichtingen die aan de administratieve overheid worden bezorgd, ten einde de reclassering en resocialisering van de betrokkene niet in het gedrang te brengen.

De wet van 8 augustus 1997 heeft een centraal strafregister ingesteld en regels uitgevaardigd voor de afgifte aan de administratieve overheid en aan particulieren van uittreksels uit dat register.

Artikel 594 van het Wetboek van strafvordering, hersteld bij artikel 8 van de wet van 8 augustus 1997, voorziet in regels die bepalen op welke wijze de overheid toegang krijgt tot de in het strafregister opgenomen inlichtingen. Artikel 595 van het Wetboek van strafvordering, hersteld bij artikel 9 van de wet van 8 augustus 1997, voorziet in de afgifte van uittreksels uit het strafregister door toedoen van de gemeentelijke overheid.

Op de inlichtingen die met toepassing van beide voornoemde artikelen mogen worden meegedeeld, wordt een nieuwe uitzondering ingesteld, met name dat de Koning een particulier net zomin als een bestuur de toegang mag veroorloven tot de inlichtingen die

betrekking hebben op veroordelingen tot een werkstraf » (*Parl. St.*, Kamer, 2000-2001, DOC 50-0549/010, pp. 2-3).

B.16.4. Artikel 595 van het Wetboek van strafvordering bepaalt :

« Een ieder die zijn identiteit bewijst, kan een uittreksel uit het Strafregerter verkrijgen, dat een overzicht bevat van de daarin opgenomen persoonsgegevens die op hem betrekking hebben, met uitzondering van :

1° de in artikel 594, 1° tot 4° bedoelde veroordelingen, beslissingen en maatregelen;

[...] ».

Doordat de bestreden bepaling artikel 594, eerste lid, 4°, van het Wetboek van strafvordering opheft, vermeldt het uittreksel uit het strafregister dat overeenkomstig artikel 595 van het Wetboek van strafvordering aan particulieren wordt uitgereikt, vanaf de inwerkingtreding van de bestreden bepaling, de veroordelingen tot werkstraffen.

B.17. Artikel 22 van de Grondwet bepaalt :

« Ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privéleven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald.

De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen de bescherming van dat recht ».

B.18.1. Gelet op het legitieme doel dat hij wilde nastreven, namelijk de burgemeester in staat stellen het centraal strafregister te consulteren teneinde een lijst van gezworenen op te stellen waarvan de personen die tot een werkstraf van meer dan zestig uur zijn veroordeeld, worden uitgesloten, is het te dezen niet redelijk verantwoord het 4° van het in het geding zijnde artikel 594, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering op te heffen.

Rekening houdend met de huidige redactie van artikel 595 van hetzelfde Wetboek, dat naar de voormelde bepaling verwijst, heeft zulk een opheffing immers tot gevolg dat aan particulieren toegang wordt verleend tot de gegevens betreffende veroordelingen tot werkstraffen, wat de wetgever duidelijk niet heeft gewild.

De Ministerraad stelt zelf voor een zinvolle lezing te geven aan artikel 595, eerste lid, 1°, van het Wetboek van strafvordering, omdat hij van mening is dat er geen reden is om het te interpreteren in die zin dat het toelaat gegevens betreffende een veroordeling tot een werkstraf aan particulieren te verstrekken. Die lezing zou naar zijn mening de enige zijn die verenigbaar is met het doel van de wetgever, zodat de veroordelingen tot werkstraffen onvermeld blijven in de uittreksels uit het strafregister die op basis van die bepaling aan particulieren worden uitgereikt. Een dergelijke interpretatie van artikel 595 zou echter niet kunnen worden toegelaten, omdat zij ingaat tegen een duidelijke tekst.

B.18.2. Het Hof stelt voor het overige vast dat het systeem, doordat het nalaat de genoemde bepaling te wijzigen ingevolge de doorgevoerde wijziging van artikel 594 van het Wetboek van strafvordering, een gebrek aan samenhang vertoont. Zo bepaalt bij wijze van voorbeeld, artikel 619 van het Wetboek van strafvordering dat veroordelingen tot een politiestraf worden uitgewist na een termijn van drie jaar te rekenen van de dag van de definitieve rechterlijke beslissing waarbij zij zijn uitgesproken. Het zou bijgevolg niet logisch zijn om werkstraffen waarvan is geweten dat zij, wanneer zij minder dan 45 uren bedragen, als politiestrafen worden gekwalificeerd, zichtbaar te maken op de aan particulieren uitgereikte uittreksels uit het strafregister.

B.19. De toegang van de burgemeester tot de informatie die het strafregister bevat betreffende de werkstraffen, is strikt doelgebonden. Gelet op de met de bestreden bepaling nagestreefde doelstelling en gelet op het privé- en gezinsleven van de veroordeelde, dient de burgemeester de verkregen informatie geheim te houden, zelfs ten aanzien van zijn administratie. Hij vermag die informatie evenmin aan te wenden voor andere doeleinden dan het opstellen van de lijst van gezworenen. Met name in het kader van een beslissing tot aanwerving mag die informatie niet worden gebruikt.

B.20.1. Het tweede middel, in zoverre het gericht is tegen artikel 204 van de bestreden wet, is gegrond.

B.20.2. De genoemde bepaling dient bijgevolg te worden vernietigd, behalve in zoverre zij betrekking heeft op de burgemeester die het centraal strafregister moet consulteren om een lijst van gezworenen samen te stellen.

Wat het derde middel betreft

B.21. Het derde middel is afgeleid uit de schending, door artikel 204 van de in het geding zijnde wet, van artikel 23, § 2, 1°, van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Volgens de verzoekende partijen heeft de aanneming van het genoemde artikel 204 tot gevolg dat de vermelding van de beslissingen waarbij iemand tot een werkstraf wordt veroordeeld, zichtbaar wordt gemaakt als gevolg van de gewijzigde formulering van artikel 595 van het Wetboek van strafvordering, met schending van het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid, dat is gewaarborgd bij de bepalingen die in de uiteenzetting van het middel zijn opgenomen. Zulk een vermelding zou de reclassering en de resocialisatie van de tot een werkstraf veroordeelde personen belemmeren, zowel op het niveau van de kennis, door de administratieve overheden, van die veroordelingen als op het niveau van de vermelding ervan op de aan particulieren uitgereikte uittreksels uit het strafregister.

Gelet op de gedeeltelijke vernietiging in het tweede middel en op hetgeen in B.19 is gesteld, zou het derde middel niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden, zodat het niet dient te worden onderzocht.

Om die redenen,

het Hof

vernietigt artikel 204 van de wet van 21 december 2009 tot hervorming van het hof van assisen, behalve in zoverre het betrekking heeft op de burgemeester die het centraal strafregister moet consulteren om een lijst van gezworenen samen te stellen.

Aldus uitgesproken in het Frans, Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 27 juli 2011, door rechter J.-P. Moerman, ter vervanging van rechter J.-P. Snappe, wettig verhinderd zijnde de uitspraak van dit arrest bij te wonen.

De griffier,

De wnd. voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J.-P. Moerman